

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/145876,Konferencja-naukowa-Czas-okupacji-i-zniewolenia-Zydzi-i-Polacy-w-obliczu-totalit.html>
01.03.2026, 03:15

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 6–7 lipca 2021

Transmisja odbyła się na kanale IPNtv Konferencje

06.07.2021

Problematyka szeroko rozumianych stosunków polsko-żydowskich w dobie nowożytnej i najnowszej budzi już od dawna niesłabnące zainteresowanie zarówno zawodowych historyków, jak i osób pasjonujących się przeszłością naszego kraju. Publikacjom opracowań naukowych, artykułów i edycjom źródeł o najróżniejszym charakterze, towarzyszą – często nacechowane silnymi emocjami – dyskusje, toczone nie tylko w uniwersyteckich aulach, ale także za pośrednictwem prasy, telewizji i Internetu. Szczególne miejsce w nich zajmują dwa tragiczne wydarzenia – masowy mord na żydowskich mieszkańcach Jedwabnego w 1941 r. i pogrom kielecki w roku 1946. Właśnie one stały się dla organizatorów i uczestników konferencji osnową, wokół której skupiały się tematy referatów i dyskusji panelowych. Wybitni specjaliści przedstawili swe ustalenia i opinie na temat losów polskich Żydów w pierwszych miesiącach po ataku Niemiec na Związek Sowiecki i w pierwszych latach rządów komunistów w powojennej Polsce. Wystąpienia dotyczyły zarówno obecnego stanu badań, jak i perspektyw związanych z możliwością przeprowadzenia kwerend w niewykorzystywanych dotychczas źródłach.

Ze względu na obostrzenia covidowe limit uczestników konferencji to 30 osób z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego (bezpieczna odległość, maseczki, dezynfekcja).

PROGRAM KONFERENCJI

Przystanek Historia – Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki
Warszawa, ul. Marszałkowska 21/25

6 lipca 2021 r. (wtorek)

9.00-9.20 Otwarcie konferencji, przywitanie gości

Referaty wprowadzające

- 9.20-9.40 – prof. Konrad Zieliński (UMCS/MGW), *Obraz społeczno-demograficzny ludności żydowskiej w Polsce w przeddzień drugiej wojny światowej*
- 9.40-10.00 – dr Alicja Gontarek (IPN/UMCS), *Antysemityzm a piłsudczycy w II RP (1926-1935)*
- 10.00-10.20 – dr Maciej Korkuć (IPN/AI), *Przetrwać. Polacy, Żydzi, okupacje: 1939-1945*
- 10.20-10.35 – dyskusja

10.35-10.55 – przerwa

Część I: Relacje polsko-żydowskie w latach 1939-1947. Przegląd i kierunki badań

- 10.55-11.15 – dr hab. Edyta Majcher-Ociesa (UJK), *Stan badań nad relacjami polsko-żydowskimi w okresie dwudziestolecia międzywojennego*
- 11.15-11.35 – prof. Elżbieta Rączy (IPN/UR), *Kluczowe tendencje w badaniach polskich nad ratowaniem Żydów w czasie II wojny światowej*
- 11.35-11.55 – prof. Marek Wierzbicki (IPN/KUL), *Stan badań nad relacjami polsko-żydowskimi w okresie okupacji sowieckiej w latach 1939-1941*
- 11.55-12.15 – prof. Andrzej Żbikowski (UW/ŻIH), *Stan badań nad relacjami polsko-żydowskimi w okresie pierwszych lat powojennych*
- 12.15-12.35 – dr Tomasz Domański (IPN), *Baza źródłowa do badań nad relacjami polsko-żydowskimi na obszarze Generalnego Gubernatorstwa. Wybrane problemy*
- 12.35-12.55 – dyskusja

12.55-13.55 przerwa obiadowa

Część II: W cieniu okupacji. Polacy i Żydzi na północno-wschodnich obszarach Polski

- 13.55-14.15 – dr hab. inż. Witold Mędykowski (AYV), *Lato 1941 r. – zmiana okupanta na Kresach. Mechanizmy i zjawiska*
- 14.15-14.35 – Paweł Kornacki (IPN), *Jedwabne a inne zajścia i prowokacje antyżydowskie w Łomżyńskim. Analiza porównawcza*

14.35-15.00 przerwa

15.00-16.30 panel dyskusyjny: Jedwabne i inne pogromy na kresach północno-wschodnich

- prof. Andrzej Żbikowski (UW/ŻIH), prof. Dariusz Stola (PAN), dr hab. inż. Witold Mędykowski (AYV), dr Krzysztof Persak (PAN), Paweł Kornacki (IPN), prowadzenie: prof. Marek Wierzbicki (IPN/KUL)
- 16.30-17.15 – dyskusja

17.15-17.35 – przerwa

Część III: Władza i społeczeństwo w Polsce w latach 1944-1947

- 17.35-17.55 – prof. Janusz Wrona (UMCS), *Przejęcie władzy przez komunistów i budowa fundamentów systemu politycznego*
- 17.55-18.15 – dr Dominik Flisiak (IPN), *Władze partyjno-państwowe wobec ruchu syjonistów-rewizjonistów*
- 18.15-18.25 – dyskusja

7 lipca 2021 r. (środa)

9.00-10.30 panel dyskusyjny: Relacje polsko-żydowskie w latach 1944-1956.

- prof. Marcin Zaremba (PAN/UW), prof. Mirosław Szumiło (IPN/UMCS), dr Marcin Urynowicz (IPN), dr Martyna Grądzka-Rejak (IPN/MGW), prowadzenie: dr Aleksandra Namysło (IPN)
- 10.30-10.45 – dyskusja

10.45-11.05 – przerwa

Część IV: Pogrom w Kielcach i inne zajścia antyżydowskie w tuż powojennej Polsce. Kontekst społeczno-polityczny

11.05-12.35 panel dyskusyjny: Tło społeczno-polityczne pogromu w Kielcach i innych zajęć antyżydowskich w tuż powojennej Polsce.

- dr Martyna Grądzka-Rejak (IPN/MGW), dr Roman Gieroń (IPN), Mateusz Lisak (IPN), prowadzenie: dr hab. Sebastian Piątkowski (IPN)
- 12.35-12.50 – dyskusja

12.50-13.10 – przerwa

- 13.10-13.30 – dr Roman Gieroń (IPN), *Zajścia antyżydowskie 11-12 czerwca 1945 r. w Rzeszowie oraz 11 sierpnia 1945 r. w Krakowie. Próba porównania na podstawie akt spraw karnych*
- 13.30-13.50 – dr Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki (IPN), *Pogrom w Kielcach 4 VII 1946 r. Między portretem społecznym a dynamiką zajęć*
- 13.50-14.05 – dyskusja

14.05-15.05 – przerwa

Cześć V Relacje polsko-żydowskie w latach 1947-1956

- 15.05-15.25 – prof. Grzegorz Berendt (UG/MIIWŚ), *Od limitowanej autonomii do nominalnej samodzielności. O żydowskich instytucjach w Polsce Ludowej w latach 1944-1956*
- 15.25-15.45 – dr Zbigniew Bereszyński, *Relacje polsko-żydowskie a zmiany kadrowe w aparacie bezpieczeństwa na Dolnym Śląsku w latach 1955-1957 i w okresie późniejszym*
- 15.45-16.05 – Mateusz Lisak (IPN), *Relacje polsko-żydowskie w okresie powojennym w świetle historiografii zachodniej*
- 16.05-16.20 – dyskusja

Zakończenie konferencji

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Retransmisja

Prof. Marek Wierzbicki (dyrektor BBH IPN) podczas konferencji naukowej „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Aleksandra Wierchowska (IPN)

Prof. Konrad Zieliński (UMCS/MGW) podczas konferencji naukowej „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” - Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Aleksandra Wierchowska (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” - Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Aleksandra Wierchowska (IPN)

Dr Maciej Korkuć (IPN/AI) podczas konferencji naukowej „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Aleksandra Wierchowska (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Aleksandra Wierchowska (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” - Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” - Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Prof. Janusz Wrona (UMCS) podczas konferencji naukowej „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 6 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939–1956” – Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Zycieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Zycieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” - Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” - Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Czas okupacji i zniewolenia. Żydzi i Polacy w obliczu totalitaryzmów 1939-1956” – Warszawa, 7 lipca 2021. Fot. Piotr Życieński (IPN)